

Een derde fase van de reorganisatie van de rechterlijke macht – waarbij bijvoorbeeld de rechtsprekende functie van de Raad van State zou kunnen worden overgeheveld naar de Hoge Raad – is achterwege gebleven.²⁹ Wel zijn – mede op aangeven van de Raad van State – enkele maatregelen getroffen om de 'Procola-gevoeligheid' van zaken zo adequaat mogelijk tegemoet te treden. Mede met dit doel is de Wet op de Raad van State geherstructureerd. Het meest in het oog springend is art 42 lid 4: een lid van de Afdeling bestuursrechtspraak dat betrokken is geweest bij de totstandkoming van een advies van de Raad, neemt geen deel aan de behandeling van een geschil over een rechtsvraag waarop dat advies betrekking had. Ook de mogelijkheden voor specialisatie in de beide afdelingen van de Raad van State is hier van betekenis.

DE ALGEMENE REKENKAMER³⁰

De werkzaamheden die door de rekenkamer worden verricht, zijn zo oud als de monarchie zelf. Er moest op worden toegezien dat de inkomsten die de vorst toekwamen, ook werkelijk werden ontvangen. Vervolgens kwam daarnaast een zekere controle op hen die met betalingen uit de schatkist waren belast. Het aan een en ander verbonden werk geschiedde oorspronkelijk in de *hofraad*, waarbij in Engeland, ter vergemakkelijking van het rekenen, een tafelkleed in schaakbordpatroon (*scaccarium*, *exchequer*) over de tafel werd gespreid. Maar het ligt voor de hand dat het op den duur door de meest ervaren personen verricht werd in een *afzonderlijk vertrek* van het paleis (*chambre des comptes*, rekenkamer), waar een archief verzameld werd en plaats was voor een paar hulpkrachten; de naam van het vertrek gaat dan over op het orgaan dat er gebruik van maakt.³¹

Onze middeleeuwse landsheren lieten door enkele van hun aanzienlijke volgelingen de rekeningen van hun rentmeesters 'afhoren' en ook hier werd op den duur een vast college met die taak belast. De Bourgondische vorsten probeerden tot een zekere centralisatie te komen. De in Brussel gevestigde rekenkamer van

29. Op 29 april 2004 schreven de ministers van justitie en BZK aan de Tweede Kamer dat rechtspraak in hoogste aanleg door op de onderscheiden deelterreinen van het bestuursrecht gespecialiseerde colleges blijft gehandhaafd. Dit betekent dat de combinatie van rechtspraak en advisering bij de Raad van State blijft bestaan (Kamerstukken II 2003-2004, 25 425, nr. 7). In een eerdere discussienota uit 2001 – 'Keuzen voor de bestuursrechtspraak' werden diverse andere modaliteiten gepresenteerd. Zie: Kamerstukken II 2000-2001, 26 352.

30. OUD 1970, p. 498 e.v.; TH.A. STEVERS, *De rekenkamer*, 1979; P.J. MARGRY e.a. (red.), *Van camere vander rekeningen tot algemene rekenkamer. Gedenkboek bij het 175-jarig bestaan van de Algemene rekenkamer*, 1989 (bibliografie op p. 505 e.v.); AKKERMANS/KOEKKOEK 1992, p. 706 e.v.; H.G. WARMELINK, *Parlement en begroting*, 1993; J. MULDER, *Comptabiliteitsrecht van het rijk*, 1995 en G.D. MINDERMAN, *Hoofdpijnen van het nieuwe recht der rijksfinanciën*, 2003. Zie ook de jaarverslagen van de Algemene rekenkamer ex art. 62 Comptabiliteitswet-1976; de Comptabiliteitswet-2001 spreekt in art. 83 van een jaarlijks rapport. De rekenkamer is aangesloten bij de Europese organisatie van rekenkamers, een samenwerkingsverband van de rekenkamers van de Europese staten. Het EG-verdrag voorziet sinds 1977 in een Europese rekenkamer.

31. Vgl. J. HUIZINGA, *De Gids* 1922, deel 3, p. 251 e.v., in een artikel dat ook opgenomen is in zijn *Tien studiën*, 1926, p. 156 e.v.

Brabant, in 1404 opgericht, werd ook belast met de controle in Holland. De strijd om het behoud van de gewestelijke zelfstandigheid is toen mede op dit gebied gevoerd. Voor Holland en Zeeland kwam in 1446 een eigen rekenkamer in Den Haag; in 1463 werd deze opgeheven en alles gebracht onder een Algemene rekenkamer in Brussel, later in Mechelen, maar bij het Groot-Privilege (1477) werd zij in het noorden weer hersteld en onder KAREL V werd haar ressort uitgebreid over de meeste andere noordelijke gewesten. Tijdens de republiek waren er *gewestelijke rekenkamers*, in Holland zelfs twee, één voor het noorder- en één voor het zuiderkwartier, maar daarnaast was er een *rekenkamer der generaliteit*, in 1602 opgericht, waarin elke provincie twee leden afvaardigde.³²

Comptabiliteitswet regelt inrichting, samenstelling en bevoegdheid Art. 120 Gw 1814 en art. 202 Gw 1815 spraken van een Algemene rekenkamer. De taak was het jaarlijks de rekeningen van de verschillende departementen van algemeen bestuur op te nemen en te liquideren en om rekening en verantwoording te vorderen van alle bijzondere landscomptabelen. De leden moesten zo veel mogelijk uit alle provincies afkomstig zijn. Bij de grondwetsherziening van 1840 is bijzondere aandacht aan dit orgaan besteed, omdat vooral tijdens het conflict met België het toezicht niet voldoende was gebleken, in het bijzonder wat de ontvangsten betrof. De controle daarop werd nu uitdrukkelijk genoemd en de positie van de leden werd versterkt, doordat zij voortaan voor het leven werden aangesteld en hun bezoldiging geregeld moest worden door de wet³³ (art. 126 en 200 Gw 1840). Kort na deze herziening kwam de Wet van 5 oktober 1841, Stb. 40, houdende instructie voor de Algemene rekenkamer, tot stand, die haar samenstelling en taak tot het in werking treden van de Comptabiliteitswet van 1927, thans vervangen door die van 2001,³⁴ heeft geregeld. Hoofdstuk VII van de huidige wet is gewijd aan de Algemene rekenkamer en bevat de door art. 78 Gw verlangde regels inzake haar inrichting, samenstelling en bevoegdheid. Art. 76 Gw omschrijft de taak van de rekenkamer kort en krachtig als *het onderzoek van de ontvangsten en uitgaven van het rijk*, maar art. 78 lid 2 bepaalt dat haar bij de wet ook andere taken kunnen worden opgedragen. Daarvan is wel gebruikgemaakt om de controle van de rekenkamer tot een groot aantal andere rechtspersonen dan de staat uit te strekken, maar de Europese Unie en de lagere rechtsgemeenschappen (provincies en gemeenten) zijn daar niet bij. De taken van de rekenkamer zijn dan ook in beginsel tot het rijksniveau beperkt.³⁵ Sinds 2002 en 2003 bevatten de Provinciewet en de Gemeentewet verplichtingen om een rekenkamer, dan wel een rekenkamerfunctie in te stellen op het decentrale niveau (art. 79a-79p Provinciewet en art. 81a-81o Gemeentewet).

32. FRUIN-COLENBRANDER, *Geschiedenis der staatsinstellingen in Nederland tot den val der republiek*, 2e druk, 1922, p. 57, 201; S.J. FOCKEMA ANDREA, *De Nederlandse staat onder de republiek*, 3e druk, 1969, p. 22; A.H. HUISSEN JR., *De Generaliteitsrekenkamer 1608-1799*, in MARGRY e.a. (red.), a.w., stelt het begin in het jaar 1608.

33. Thans de Wet van 11 september 1964, Stb. 387, nadien gewijzigd.

34. Wet van 13 juli 2002, Stb. 413, tot vaststelling van de Wet inzake het beheer van de financiën van het rijk. Deze Comptabiliteitswet-2001 vervangt de Comptabiliteitswet-1976.

35. Zie echter Kamerstukken II 1995-2000, 24 479, nr. 1-19: Herbezuinig reikwijdte taken en bevoegdheden Algemene rekenkamer, en Kamerstukken II 1995-1997, 24 500, nr. 1-5: Beheer en controle EG-geldstromen in Nederland.

Samenstelling

Omtrent de samenstelling van de Algemene Rekenkamer zegt art. 77 Gw, dat de leden bij koninklijk besluit worden benoemd uit een *voordracht van drie personen* opge- maakt door de Tweede Kamer. Deze heeft dan tevoren van de rekenkamer een *aanbevelingslijst* van zes kandidaten ontvangen (art. 70 Comptabiliteitswet). Op deze wijze heeft men aan het college tegenover de regering, die zij moet controleren, een *onafhankelijke positie* gegeven en van dezelfde strekking is natuurlijk het grondwettelijk voorschrift dat de leden voor hun leven worden benoemd. Er moet echter wel een leeftijdsgrens worden gesteld (art. 77 lid 2 Gw) en die is in art. 74 Comptabiliteitswet bepaald op 70 jaar. Verder geldt voor de leden van de rekenkamer eenzelfde regeling als voor de leden van de rechterlijke macht, namelijk dat zij kunnen worden geschorst of ontslagen door de Hoge Raad in de gevallen bij de wet aangewezen (art. 77 lid 3 Gw). Art. 74 lid 2 Comptabiliteitswet geeft die aanwijzing door het grotendeels toepasselijk verklaren van hoofdstuk 6a van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren.

Het aantal leden van de rekenkamer is tweemaal om redenen van bezuiniging ingekrompen. In 1927 werd het van zeven tot vijf en in 1933 tot *drie leden* teruggebracht (zie thans art. 70 Comptabiliteitswet). Naast de drie leden in gewone dienst, die samen het college vormen, bestaat de rekenkamer thans uit drie leden in buitengewone dienst, die door de president kunnen worden opgeroepen om aan bepaalde werkzaamheden deel te nemen, en dan dezelfde bevoegdheden hebben als de gewone leden (art. 71). Het college beschikt voor zijn controlerende werkzaamheden over een staf van ruim 300 ambtenaren, maar maakt in de eerste plaats gebruik van de resultaten van door anderen (de departementale accountantsdiensten) verrichte controles (art. 86 lid 1 Comptabiliteitswet). Enkele parlementaire enquêtes hebben aangetoond hoeveel er mis kan gaan in het staatsbestuur. Naar vrij algemeen gevoelen waren zowel het parlement als de rekenkamer in hun controlerende taken tekort geschoten. De Tweede Kamer heeft toen de hand in eigen boezem gestoken door de instelling van een bijzondere commissie onderzoek van de organisatie en de werkwijze (Kamerstukken II 1985-1986, 19 336), hetgeen in juni 1986 tot aanpassing van haar reglement van orde heeft geleid. In het gewijzigde klimaat spreidt ook de rekenkamer, onder andere gebruik makend van de bevoegdheden haar in art. 82 e.v. Comptabiliteitswet verleend,³⁶ door publicatie van talrijke rapporten een verhoogde activiteit ten toon. De algemene en jaarlijks terugkerende rapportages van de Algemene rekenkamer, maar met name ook de rapporten over speciale onderwerpen, zoals het onderzoek naar de HBO-fraude in 2002/2003,³⁷ bieden regering en Staten-Generaal in veel gevallen een adequaat aanknopingspunt voor bijstellingen van het beleid. Wel rijst in toenemende mate de vraag in hoeverre er overlap kan ontstaan tussen de beleidscontrole van de Staten-Generaal en die van de Algemene Rekenkamer.³⁸ Zie over deze controle verder hoofdstuk 35.

36. L.J.F. DOLMANS, *De Algemene rekenkamer en de doelmatigheid van de rijksdienst, Beleid en maatschappij* 1987, p. 18 e.v.

37. Zie Kamerstukken II 2002-2003, 28 248.

38. Uiterst kritisch op dit punt: S.E. ZIJLSTRA, *Bestuurlijk organisatierecht*, 2009, p. 232-233.

uitgaven hebben het karakter van een maximum. De ramingen van de ontvangsten zijn louter een prognose.

Ten behoeve van een afzonderlijk beheer van bepaalde ontvangsten en uitgaven van het Rijk kan bij wet een begrotingsfonds worden ingesteld (art. 9). Een begrotingsstaat voor een departement en die van een begrotingsfonds kunnen gezamenlijk in één wet worden vastgesteld (art. 1 lid 4).

DE CONTROLE OP DE FINANCIËLE ZIJDE VAN HET BESTUUR⁴⁵

Art. 40 eerste volzin Gw 1814 verklaarde dat de soevereine vorst het opperbestuur had van de algemene geldmiddelen, een bepaling die nodig was om tot uitdrukking te brengen dat er, anders dan tijdens de republiek, op dit punt voortaan eenheid zou bestaan, en die in licht gewijzigde vorm tot 1983 in de Grondwet is gehandhaafd (art. 72 eerste volzin Gw 1972). Thans zegt art. 105 lid 4 dat de wet regels stelt omtrent het beheer van de financiën van het Rijk. De uitwerking van dit voorschrift is te vinden in het tweede en derde hoofdstuk van de Comptabiliteitswet 2001, alwaar het beheer van de verschillende begrotingshoofdstukken wordt opgedragen aan de onderscheiden ministers onder toezicht van de minister van Financiën.

Controle op het begrotingsbeheer wordt door de Grondwet vanouds toevertrouwd aan twee organen: de Staten-Generaal en de Algemene Rekenkamer. Over de vraag hoe de verhouding tussen die beide moest worden geregeld, heeft gedurende de gehele negentiende eeuw groot verschil van mening bestaan. Het onderwerp is voor het eerst afdoende geregeld in 1927. Voor die tijd was het beeld nogal wisselend geweest. Bij de grondwetsherziening van 1840 kreeg de Algemene rekenkamer bijzondere aandacht en het jaar daarop kwam de Wet van 5 oktober 1841, Stb. 40, houdende instructie voor de Algemene rekenkamer, tot stand, waarbij naast de organisatorische voorschriften een stelsel van preventieve controle op de uitgaven werd voorzien. De door de rekenkamer afgesloten rekening van ontvangsten en uitgaven moest jaarlijks aan de Staten-Generaal worden meegedeeld (art. 126 Gw 1840). In 1848 verlangde men echter een actievere bemoeiing van de volksvertegenwoordiging en volgens het nieuwe art. 122 moest, onder overlegging van de door de rekenkamer goedgekeurde rekening, verantwoording van uitgaven en ontvangsten aan de wetgevende macht worden gedaan en het slot van de rekening door de wet worden vastgesteld.

Op zichzelf is het een juiste gedachte dat de Staten-Generaal, die zo nauw bij de vaststelling van de begroting zijn betrokken, even nauw moeten worden betrokken bij het antwoord op de vraag of en in hoeverre de begroting is nageleefd. Voor de daadwerkelijke controle zijn grote vergaderingen als die van de Kamers van de Staten-Generaal echter ongeschikt. Deze taak lag dan ook bij de Algemene Rekenkamer. Zij moest, net als vroeger, de rechtmatigheid van de uitgaven blijven

45. Zie de hierboven genoemde literatuur, alsmede de oudere literatuur specifiek over comptabiliteit: J.B. KAN, *De comptabiliteit in het staatsbestuur*, diss. Leiden 1896; J.C. DE BRUYN, *Schets van de rijkscomptabiliteit*, 1937; W. ANTHEUNISSEN, *De Comptabiliteitswet 1927*, 3e druk, 1948; D. SIMONS, *Het beheer der openbare geldmiddelen* (par. 1. Het beheer der rijksgeldmiddelen), in: *Nederlands bestuursrecht, algemeen deel*, 4e druk, 1974, p. 185 e.v.; J. MULDER, *Comptabiliteitsrecht van het rijk*, 1995, p. 87 e.v.

onderzoeken. Toen dan ook, eerst in 1851 en bij twee latere gelegenheden, getracht werd de controle op de rechtmatigheid van de uitgaven bij de wetgever te brengen, stuitte de regering bij de Tweede Kamer op verzet. Deze verlangde alleen een beoordeling door de wetgever van de doelmatigheid en wilde het oordeel over de rechtmatigheid aan de rekenkamer overlaten, maar hoe een afwijkend oordeel over de doelmatigheid nu tot uitdrukking moest komen – men kon toch moeilijk de cijfers van de rekening wijzigen – daar kwam men niet uit.

Daarom is, hoewel art. 126 Gw 1887 (thans art. 105 lid 3 Gw) uitdrukkelijk een regeling bij de wet was komen eisen, lange tijd alles bij het oude gebleven en behielp men zich met de Wet van 1841. Een Rekenwet ('Comptabiliteitswet') bleef achterwege, de rekenkamer zond de rekening ter kennisneming aan de Staten-Generaal en veroorloofde zich in haar jaarverslag opmerkingen over de doelmatigheid van de bestedingen. Deze werden, nadat de Tweede Kamer in 1923 een vaste commissie voor de rijksuitgaven in het leven had geroepen, door deze commissie onderzocht en zij bracht vervolgens aan de kamer verslag uit van haar bevindingen.

Comptabiliteitswet

In 1926 werd onder verantwoordelijkheid van minister DE GEER eindelijk het ontwerp van een Comptabiliteitswet ingediend, dat na aanneming zonder hoofdelijke stemming in beide kamers reeds als Wet van 21 juli 1927, Stb. 259, kon worden afgekondigd. Zij verbond een stelsel van interne preventie vanwege de minister van Financiën met een repressieve controle door de rekenkamer. Een preventieve controle door deze kamer was namelijk gebleken niet bevredigend te werken, zolang zij alleen op de betalingen werd uitgeoefend en niet op de rechtshandelingen die tot de betalingen verplichten. Een preventieve controle op die rechtshandelingen zou de rekenkamer wel heel diep in het actieve bestuur hebben gevoerd.

De Wet van 1927 is nadien vervangen door de Comptabiliteitswet van 8 december 1976, Stb. 671 die op zijn beurt in een aantal etappes aan een ingrijpende herziening is onderworpen.⁴⁶ De wet is in 2001 ingrijpend herzien, hetgeen geleid heeft tot de Comptabiliteitswet 2001 – die overigens pas in 2002 in werking is getreden.⁴⁷ Deze wet onderscheidt zich van de vorige Comptabiliteitswet door een geheel herziene systematiek van begroting en verantwoording, getiteld Van beleidsbegroting tot beleidsverantwoording (VBTB). Van deze systematiek werd veel verwacht op het gebied van doelmatigheid en transparantie. De vragen 'wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen, wat mag dat kosten?' en 'wat hebben we bereikt, wat hebben we daarvoor gedaan, wat heeft dat gekost?' stonden centraal.⁴⁸ Door duidelijker de doelstellingen van het beleid vast te leggen zou ook de controle door de Tweede Kamer makkelijker kunnen worden: vergelijking van de begroting met het jaarverslag levert inzicht in wat er is gerealiseerd.⁴⁹ Na enkele jaren heeft een evaluatie van het VBTB-stelsel plaatsgevonden.⁵⁰ In de literatuur is wel kritisch

46. Daarover MULDER, a.w., passim.

47. Wet van 13 juli 2002, Stb. 413, in werking getreden 1 september 2002 (KB van 13 juli 2002, Stb. 2002, 414). Bij KB van 13 juli 2002, Stb. 2002, 415 zijn tal van algemene maatregelen van bestuur aangepast aan de nieuwe wet.

48. DE KAM, KOOPMANS EN WELLINK, a.w. p. 98.

49. DE KAM, KOOPMANS EN WELLINK, a.w., p. 97 e.v.

50. Kamerstukken II 2004-2005, 29 949, NR. 1.

op het VBTB-stelsel gereageerd, met name omdat het het budgetrecht van de Staten-Generaal niet zichtbaar versterkt. Daarnaast is van belang dat belangrijke beleidsvoornemens vaak hun neerslag vinden in meerjarenramingen, waar de Tweede Kamer (te) weinig aandacht aan besteedt.⁵¹

Enigszins in samenhang met de bepalingen over het toezicht (art. 40 e.v.) stond de Wet toezicht Europese subsidies, die tegelijkertijd met de achtste wijziging van de Comptabiliteitswet tot stand kwam maar inmiddels is geëvalueerd⁵² en daarna vervangen door de Wet Naleving Europese regelgeving door publieke entiteiten.⁵³

Algemene Rekenkamer

Het zevende hoofdstuk van de Comptabiliteitswet 2001 is gewijd aan de Algemene Rekenkamer. Zij onderzoekt het door de minister gevoerde financiële beheer. Zij beoordeelt of de verplichtingen, de uitgaven en de ontvangsten tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begrotingswetten en met andere wettelijke regelingen en of ook overigens zorggedragen is voor een ordelijk en controleerbaar financieel beheer. Zij legt haar bevindingen vast in rapporten (art. 83, tweede lid lid 2). Bij het uitoefenen van haar taak kan de rekenkamer gebruik maken (art. 86 lid 1) van door anderen verrichte controles, waarmee de controles van de departementale accountantsdiensten worden bedoeld. Heeft de rekenkamer op grond van haar onderzoek bezwaar met betrekking tot het gevoerde financiële beheer of de verantwoording daarover, dan deelt zij dit de betrokken minister mee, die alsdan verplicht is haar binnen een maand in kennis te stellen 'van hetgeen tot opheffing van haar bezwaar kan leiden' (art. 88 lid 2).

Handhaaft de rekenkamer haar bezwaar, en houdt dit bezwaar in dat bepaalde verplichtingen, uitgaven of ontvangsten niet in overeenstemming met de begrotingswet of met andere wettelijke regelingen tot stand zijn gekomen, dan wordt binnen twee maanden bij de Staten-Generaal een voorstel tot vaststelling van een indemniteitswet ingediend (art. 89 eerste lid).⁵⁴ Is na afloop van de genoemde termijn van zodanige indiening niet gebleken, dan doet de rekenkamer daarvan mededeling aan de Tweede Kamer (art. 89 lid 2).

Is de beschreven controle een zuivere rechtmatigheidscontrole, de taak van de rekenkamer is daartoe niet beperkt. Zij wijdt tevens aandacht aan de doelmatigheid van het beheer en de organisatie, en aan de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het gevoerde beleid van het Rijk (art. 85). Op verzoek van elk van de beide kamers der Staten-Generaal kan zij bepaalde onderzoeken instellen (art. 90). Met name de doelmatigheidscontrole heeft de afgelopen jaren geleid tot een uitbreiding van activiteiten van de Algemene Rekenkamer, en ook tot een uitbreiding van de reikwijdte van haar activiteiten. Met enige regelmaat brengt de rekenkamer

51. G.D. MINDERMAN, Nieuwe Comptabiliteitswet zet Staten-Generaal op verkeerde been, NJB 2002, p. 1604-1608.

52. Kamerstukken II 2004/05, 29 832, nr. 1. Zie C.N. VAN DER SLUIS, In wederzijdse afhankelijkheid. Nationaal bestuurlijk toezicht in Europees perspectief, diss. Rotterdam, 2008.

53. Wet van 24 mei 2012, Stb. 245.

54. De Staten-Generaal zullen praktisch wel genoodzaakt zijn om zo'n voorstel aan te nemen. Verhaal op de minister persoonlijk is niet doenlijk, maar wel kan men hem zijn politieke verantwoordelijkheid laten voelen. Zie J.A. BORMAN, 'Een indemniteitswet', AA 1975, p. 512 e.v. en BROEKSTEEG 2009, a.w.

rapporten uit op zeer uiteenlopende beleidsgebieden. Op die manier levert ze een ondersteuning voor de doelmatigheidscontrole die ook door de Staten-Generaal moet kunnen plaatsvinden. Ook op het gebied van de controle van Europese geldstromen zijn de bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer in de loop van de tijd uitgebreid.

Op de derde woensdag van mei – Verantwoordingsdag – zendt de Algemene Rekenkamer haar rapporten en haar verklaring van goedkeuring met betrekking tot het afgelopen verslagjaar aan de regering en de Staten-Generaal (art. 84 lid 1 Comptabiliteitswet).

Het vijfde hoofdstuk gaat over het pendant van de begroting, namelijk de financiële verantwoording van het Rijk (art. 50 e.v.). Deze wordt door de Minister van Financiën opgesteld aan de hand van de door zijn ambtgenoten opgemaakte departementale financiële verantwoordingen. Zij wordt aan de Algemene Rekenkamer ter goedkeuring gezonden (art. 62). De goedgekeurde rekening wordt door de Minister van Financiën ter verlening van decharge aan de Staten-Generaal overgelegd (art. 63). Van belang is dat in de wet de decharge aan ministers is opgenomen (art. 64 lid 1).⁵⁵

55. Voor een beschrijving van de totale procedure zie MvT 27 849, nr. 3, p. 48.